

Bruine paters aan de galg

Radicalisering was er ook vroeger. De kapucijnenorde werd in de zestiende eeuw gesticht als de meest radicale tak van de minderbroeders. In hun leven stonden strenge soberheid en armoede centraal. De broeders leefden van bedelen. Ook aanvaardde de orde lastige missies. Zo werd ze vanaf 1585 naar de Zuidelijke Nederlanden gezonden. Dat de kapucijnen zich 450 jaar geleden in Oostende vestigden, wordt nu herdacht met een tentoonstelling in het Stadsmuseum.

Oostende, koningin der badsteden? Op oude prenten in het museum is te zien dat Oostende vroeger vooral een vestingstad was. Op een oud schilderij van de vismarkt herkennen we een bruine bedelpater. Het kapucijnenklooster, dat de volledige oppervlakte van het huidige Mijnplein omvatte, was eertijds een van de belangrijkste religieuze sites van de stad. De kapucijnenkerk die de stormen van de tijd min of meer ongeschonden doorstond, is de oudste kerk van Oostende.

In 1797 werd het klooster opgeheven door het Franse bewind van het Directoire, dat om de staatsschuld te delgen kerkelijke goederen aansloeg en verkocht. De documenten van toen liggen netjes te kijk in een vitrinekast. Franse bureaucratie.

De kapucijnenkerk is zelf ook te bezoeken en bevindt zich net om de hoek van het stadsmuseum in de... Kapucijnenstraat. Vandaag leven er geen paters meer, maar is het een bijkerk van de centrumparochie. De weekdagse vieringen vinden er plaats.

De kapucijnenkerk is het oudste nog bestaande gebedshuis in Oostende

En toch, je stapt een typische zeventiende-eeuwse kapucijnenkerk binnen. De altaren zijn zoals gebruikelijk in donkerbruin eikenhout. De kloosterkerk groeide uit tot de kerk van vissers en zeelieden, vandaar de talrijke ex voto's en miniatuurschepen. Absolute topkunst zijn echter de moderne glasramen van Joost Caen, die Franciscus' zonnelied verbeelden.

Een vreemde bruine pater met een galg staat levensgroot afgebeeld op het hoofdaltaar. Welke heilige is dat in godsnaam? We moeten er de gids bijhalen. De heilige Jozef van Leonessa (1556-1612) was een kapucijn die naar het door de Turken overgenomen Constantinopel trok om er gevangen christenen bij te staan en het in zijn hoofd haalde sultan Murat III te willen bekeren. Om die vermetelheid liet de sultan hem drie dagen lang aan handen en voeten ophangen aan een galg. (EDS)

1615-1797. Kapucijnen in Oostende in het Stadsmuseum Oostende, (Langestraat 69), dagelijks behalve dinsdag open van 10 tot 12.30 uur en van 14 tot 18 uur. Tickets 4 of 2 euro. Meer weten? Bel 059 51 67 21. De kapucijnenkerk is 's ochtends open van 15 tot 18 uur.

'De boeien van het taboe blijven'

Expo *Uit de schaduw* in Museum Dr. Guislain belicht twee eeuwen psychiatrische zorg

- In 1815 bevrijdden broeders van Liefde psychisch zieken
- Tweehonderd jaar later blijft er wereldwijd nood om boeien te breken
- Tentoonstelling in Museum Dr. Guislain zet aan tot nadenken

Jan COLLA

Dag op dag twee eeuwen geleden, op 30 september 1815, trok Bernardus de Noter in het gezelschap van drie andere broeders naar de kelders van het Geeraard de Duivelsteen in Gent. „Daar zaten geesteszieken in de boeien gekluisterd, verstoken van iedere menswaardige zorg, vergeten door de maatschappij, niet meer beschouwd als menselijke wezens. Het werd het begin van een lang verhaal van boeien breken, zorg opstarten, meer professionaliteit brengen, doorbreken van het hardnekkig taboe dat hangt rond alles wat met geestesziekte te maken heeft.” Dat schrijft broeder René Stockman, generale overste van de broeders van Liefde, in de publicatie *Tweehonderd jaar boeien breken*. Die wordt vandaag tijdens een symposium voorgesteld, samen met de tentoonstelling *Uit de schaduw* in het Gentse Museum Dr. Guislain.

„Uit de schaduw' heeft een dubbele betekenis”, zegt artistiek adviseur Patrick Allegaert. „Het verwijst naar die eerste actie in de Gentse crypte in 1815, maar ook vandaag nog speelt

Een beeld uit een psychiatrisch ziekenhuis in de Burundese hoofdstad Bujumbura. © Tim Dirven

psychiatrie in grote delen van de wereld zich af achter de muren van gesloten instellingen.”

De tentoonstelling geeft niet alleen een historisch overzicht van twee eeuwen psychiatrische zorg, ze toont aan de hand van foto's, filmfragmenten en getuigenissen ook hoe psychisch zieke mensen vandaag worden behandeld. *Uit de schaduw* gaat in op de grote verschillen die wereldwijd bestaan en laat de vele vormen zien waarin boeien vandaag verschijnen en gebroken worden.

„Met figuren als kanunnik Triest en dokter Jozef Guislain komen we ook heel dicht bij onze

eigen geschiedenis”, zegt Patrick Allegaert. „Sociale onrechtvaardigheden aan de orde stellen, zit in het DNA van ons museum. De boeien bestaan vandaag nog altijd, letterlijk, maar ook figuurlijk, als stigma en taboe.”

Uit de schaduw biedt een brede kijk op psychiatrie vroeger en nu. „We tonen de zware metalen boeien die gebruikt werden om krankzinnigen te ketenen in het Duivelsteen, ooit het allereerste object van het museum”, zegt curator Yoon Hee Lamot. „Daarnaast zijn er fotoreeksen van hedendaagse fotografen. Nieuw-Zeelander Robin Hammond

maakte gitzwarte beelden van de psychiatrie in landen als Nigeria, Kenia en Liberia. Tim Dirven toont een reportage uit een ziekenhuis in Burundi en er zijn beelden van Hossein Fatemi uit Afghanistan. Bezoekers zien ook fragmenten van de documentaire film *Gestoorde geesten* van Leslie Hodge en Roel Nollet.”

Uit de schaduw. Tweehonderd jaar broeders van Liefde en psychiatrie, tot 17 januari 2016 in het Museum Dr. Guislain in Gent (Jozef Guislainstraat 43). Info: www.museumdrguislain.be of 09 216 35 95.

Advertentie

Ontvang je pakje waar en wanneer je wil.

Aan de deur

De postbode levert jouw bestelling thuis of op het werk, ook op zaterdag.

In één van onze 1250 afhaalpunten,

ook 's avonds en in het weekend.

In één van de 135 pakjesautomaten,

dag en nacht, ook op feestdagen.

www.bpost.be

 bpost
zorgt ervoor

